

PARTIDES I TROSSOS DE TERRA A LA VALL DE CAPAFONTS

DIEGO LÓPEZ BONILLO

Segons l'Enciclopèdia Catalana, una partida de terra és una *porció de terreny d'alguna extensió i designada amb un mateix nom, part del terme pertanyent a un poble*. És un sistema de divisió territorial que facilita la localització de les finques, amb una gran utilitat pràctica.

Encara que són més aviat escassos, hi ha parts del territori que no pertanyen a cap partida, simplement s'anomenen pel nom del propietari o per un altre topònim.

Per aquest motiu, en alguns casos hi ha una certa confusió a l'hora de determinar si una finca és en una partida o no. No hi ha cap norma en aquest sentit, depèn del criteri de cadascú, o del costum a l'hora de referir-se a cada indret del terme.

Normalment, i amb totes les reserves, la immensa majoria de les partides són terres que s'han cultivat o que han estat explotades d'una manera més o menys constant en algun moment de la història.

A Capafonts, la grandària de les partides és molt diversa, n'hi ha que són força extenses, com el Pagès, i d'altres petites, com la Vidiella. Quan la superfície és molt petita i pertany a un sol propietari, es pot parlar d'un tros de terra. En alguns casos és difícil d'esbrinar si un nom es refereix a una partida o simplement a una finca particular.

Un aspecte interessant és el nom de les partides o dels trossos de terra. N'hi ha per tots els gustos i tenen diferents orígens, alguns ben foscos o rebuscats, certament. Posem alguns exemples:

- Els que es coneixen amb el nom del propietari, com el cingle del Marino, el tossal del Tomàs o el prat del Blaió. Aquests són normalment trossos de terra.

- Els que es refereixen a les característiques topogràfiques del terreny, com Barrulles, la Fou o els Plans.

- D'altres fan al·lusió a l'abundància d'algun element vegetal: el Timonals, els Rebollans, la Vidiella.

- N'hi ha que deriven de la situació respecte d'algun punt de referència: Davall Plaça, el camí de Reus.

- O bé d'algun altre aspecte geogràfic, com els Solans, l'Obac, la Riera.

- D'altres, finalment, tenen orígens diversos, com colors –el Blanquer, el Coll Roig–, dibuixos a la roca –les Ferradures–, abundància d'una roca determinada –les Guixeres–, parts d'una partida més gran –el Montllat de la Tina–, alguna circumstància històrica –els Socarrats–, etc.

Tot plegat, els noms de les partides són d'una gran riquesa des del punt de vista lingüístic, i un desafiament a l'hora d'esbrinar l'origen o el significat d'algunes d'elles.

LES PARTIDES DE LA VALL DEL BRUGENT

A continuació es fa el recull de les partides existents. Com sempre, s'hi han inclòs aquelles que pertanyen a terrenys on hi ha propietaris de Capafonts, independentment de si són dins del terme municipal o en algun dels veïns.

Es diferencien les partides dels trossos de terra o finques individuals, tot i que, tal com s'ha dit més amunt, en alguns casos és difícil la classificació, perquè hi ha diversitat d'opinions al respecte. Pensem que en els casos dubtosos, cadascú pot fer-se la seva classificació, perquè per a nosaltres la qüestió important és deixar constància de l'existència de cada topònim.

Pel que fa als trossos de terra, s'han posat els que recullen els treballs anteriors, sobretot el de l'Albert Manent, referits al terme de Capafonts, i el de Ramon Amigó sobre el de Prades, completats amb altres dels quals s'ha tingut informació. Però n'hi ha molts més, perquè la majoria de les finques tenien nom, i fins i tot, si era extensa, es dividia en parts, per exemple la Riera de Baix i la Riera de Dalt, de cal Jesús. D'altra banda, alguns dels que recull el primer dels autors esmentats, no ha estat possible localitzar-los, per la qual cosa no s'inclouen en el treball.

La localització es fa per sectors i es pot veure en els mapes adjunts.

EL NORD-EST

Una part és del terme de Prades, i una altra, en les immediacions del mas d'en Toni, pertany a Mont-ral. Trobem les partides i trossos de terra següents (mapa 1):

a) Partides

La Gallarda. Es coneix també com el *Pla de la Gallarda*, per la topografia del terreny. Es localitza a l'esquerra de la part alta del barranc de les Fontetes, amb vessants sobre aquest barranc, el del bosc del Llarg, les comes Grasses, el coll de la Inglesa i Barrulles.

La Burguera. Sota de la Gallarda, mirant a Barrulles. El nom tal vegada és una deformació de bruguera, lloc de brucs.

El coll de la Inglesa. Terres de cultiu i antics castanyers en les immediacions del coll del mateix nom, entre Barrulles, el Tossal Galliner, la coma Grassa i la Gallarda.

Barrulles. En plural, fa referència a les terres situades en aquesta part del terme, entre els Picons i la Gallarda, en les immediacions de l'ermita. És formada

per muntanyetes i serrets de poca alçària –barrulles–, costers de fort pendent, fondalades, i solcada per barrancs i rases.

La coma Grassa. Terres de cultiu situades a l'extrem nord-oriental, ja dins el terme de Mont-ral. Limita amb la Gallarda, el coll de la Inglesa, el tossal Galliner, la Clota i les terres del mas d'en Carles i del mas d'en Toni. Un barranc recorre la partida, fins a l'Escolta. El nom al·ludeix a la bona fertilitat del terreny. També es diu *la Comagrassa* o en plural, *les Comagrasses* o més rarament *les comes Grasses*.

La Clota. Es coneix també com la *Clota del Mano* o en plural *les Clotes*. A llevant del barranc del forn Teuler, les terres que baixen des del collet, a les envistes del mas d'en Toni, en direcció al mas del Carles.

El forn Teuler. Parades situades des del serret de la Clota fins la part baixa del barranc del mateix nom, abans d'entrar en el congost immediat al riu. De l'antic forn no hi ha cap rastre.

Els Picons. Més que una partida és el conjunt de turons que es troben al peu dels costers, com un contrafort entre la vall i la serra. Cadascun d'ells es coneix amb el nom del propietari.

El Cubilàs. Entre el Barral, les costes d'en Guàrdia i el barranc de l'Obegotar. Segons Manent, el nom potser vol dir lloc de caus.

Les Fous. Són les terres que hi ha a les vores del riu des del tram inicial, quan surt de la vall fins prop de la sortida del terme, al paratge de la Manugra, abans d'arribar al pont de Besora. El nom es refereix al congost que forma el riu. També es pot dir en singular, *la Fou*, però en aquest cas es refereix a un tros de terra, com *la Fou del Garriga* o *la Fou del Roc Carles*, etc.

El pont de Besora. Terres situades a la dreta del riu, a tocar de l'antic pont, a la sortida del terme.

Els Socarrats. A la carretera, en el tram final abans de sortir del terme, a tocar de la Cadeneta de Mont-ral. El nom fa referència al fet que en algun moment històric, relativament recent, es cremà el bosc.

Les Cadenetes. Al barranc del mateix nom, des del peu de la serra de l'Investida fins damunt de la cova Fosca, i per llevant, fins enllaçar amb la Cadeneta de Mont-ral, per sobre dels Socarrats. Els antics conreus han desaparegut gairebé del tot.

El coll Roig. Entre el mas de Fortet i les Cadenetes. El nom fa referència al color del terreny, l'argila rogenca que es troba en el colletó que hi ha a la divisòria.

La Canal. A ponent del mas de Fortet. El nom potser al·ludeix a la topografia, una mena de barranquet situat entre dues elevacions del terreny, que condueix al riu, en el paratge de les Fous.

Paratge de *la Fou*, prop de la Manugra.

b) Trossos de terra

La Xaveta. El nom significa una peça de l'arada, o un escorpí. Cap dels dos significats sembla tenir relació amb aquest tros de terra a mig camí entre el coll de Mont-ral i el pla de la Gallarda, mirant cap a Barrulles.

La vinya Gran. Tros de terra situat a la part final de Barrulles, per sobre del pas de la Clota, prop del serret que parteix amb la Comagrasa.

El prat del Blaió. Tros de terra a Barrulles, al barranc del coll de la Inglesa i a tocar del pas de la Clota. El nom possiblement fa referència a un aiguamoll, lloc on hi ha aigua. De fet, aquest topònim és també el d'una font.

El Racó. Tros de terra a Barrulles. Prop del serret que enllaça el picó del Cerdà amb el del Tripetes.

El picó del Quico. A tocar de les Clotes, a l'Est.

El picó del Balanyà. Immediat a l'ermita de Barrulles. En alguna època passada es conegué també com Picó del Tomàs.

La Planeta. Tros de terra a Barrulles, al vessant esquerre del barranquet, que més avall és el de l'Obegotar, pel damunt del lloc on el camí de Barrulles el travessa. Arriba fins la font del Ferré, sota del camí del coll de Mont-ral.

Les parades del Jueu. A tocar del Cubilàs, limiten amb el riu del Barral, prop del final. Hi ha la bassa del Txep.

El Pont. Algunes parades situades entre el Pont Vell i el riu del Barral. La riuada del 1994 s'emportà les més immediates a la llera.

La cova Fosca. És la part baixa del barranc de les Cadenetes, als voltants de la balma que dona nom all lloc.

Els horts del Vermell. Parades travessades per la carretera, prop de la sortida del terme en direcció Mont-ral. El nom és el d'un antic propietari.

EL SUD-EST

En aquesta part del terme hi havia poques terres de conreu, excepció feta de les que anaven des del Pladencot fins el riu (mapa 2).

a) Partides

La Vidiella. És la riba dreta i a tocar del riu, abans d'arribar al Pont Vell. La vidiella o vidalba és el nom d'una planta, la *Clemantis flammula*, de flors molt aromàtiques, que degué ser abundant en aquell indret.

El Pladencot. Al vessant nord de Pena Roja, entre el barranc de Terrascona i el mas de Fortet. El nom adopta diferents formes: *Pla d'en Cot*, *Pla d'en Cots*, *Pla del Cot*, *Pladencots*, *Pedrancots*...

Les Deveses. Terres de pasturatge al peu dels cingles de Pena Roja, pel damunt dels cultius del Pladencot.

El Maiet. Parades situades entre el Pladencot i el riu d'en Seguer. Un mai pot ser una roca que sobresurt. En alguns llocs de Catalunya equival a Maig i significa un camp abundant de flors, o arbre molt florit. També abundància d'herba espigada.

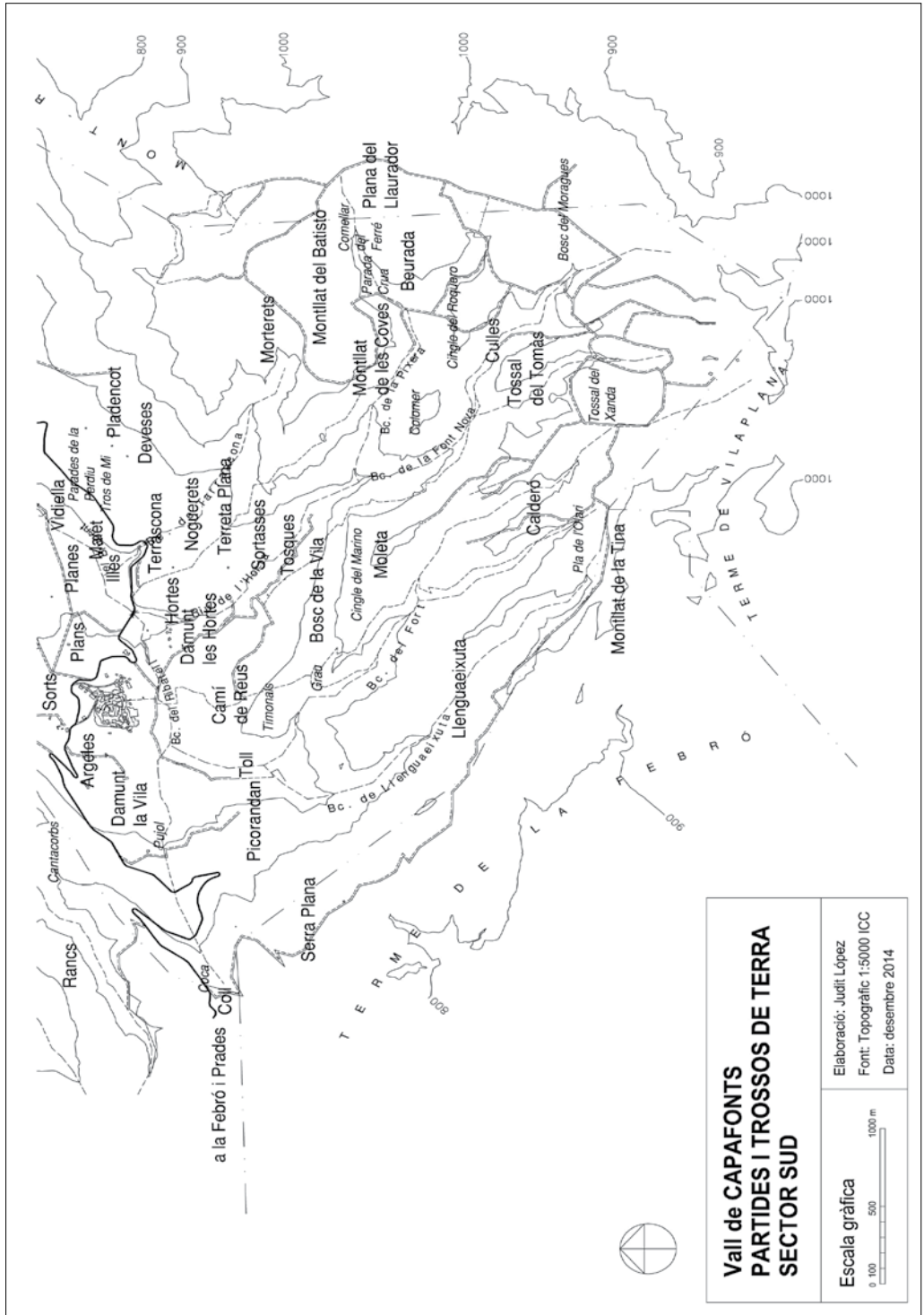
Terrascona. A l'esquerra del barranc del mateix nom. El nom es refereix, probablement, a una terra aspra i difícil de cultivar.

Les Illes. Partida entre el riu d'en Seguer i Terrascona. Hi degué haver alguns illots formats per braços del corrent, que aquí planeja. Ara tot és modificat, després de l'aiguat del 1994, que feu desaparèixer les terres de cultiu.

Els Noguerets. Petita partida a la part alta de Terrascona.

La terreta Plana. Al camí de la Foradada, a cavall entre Terrascona i les Sortasses. S'anomena així per la topografia, un petit replà.

Els Montllats. També s'utilitza en singular, *el Montllat*. És, amb diferència, la partida més gran del terme. El nom es refereix al caràcter de plana alta, *mons latus*, com s'anomena en la documentació antiga. En aquest gran conjunt, de topografia uniforme, s'individualitzen algunes peces que s'han consignat com partides o trossos de terra, bàsicament segons el criteri de l'extensió.

Mapa 2. Partides i trossos de terra a la vall de Capafonts. Sector Sud.

El Montllat de les Coves. És un lloc de referència localitzat al recingle de l'Escudelleteta. N'hi ha moltes, encara que la majoria són simples balmes.

La Beurada. També s'escriu l'*Abeurada*. Comellar dels Montllats, situat al naixement del barranc de la Pixera.

El Montllat del Batistó. Partida molt extensa dins el conjunt dels Montllats, entre el Colomer, els Morteres, el Forat de Pena Post, la plana del Llaurador, el comellar del Ferré i el barranc de la Beurada, incloent-hi la Parada Crua. Hi havia conreus, com en molts punts de l'altiplà.

Les Culles. Són clots amb aigua permanent, a la lloanca del fons del barranc de la Font Nova més amunt de la cova de les Gralles. Per extensió, també se'n diu als boscos dels voltants. També es coneixen com *les Culles del Tomàs*.

b) Trossos de terra

Les parades de la Perdiu. És un tros de terra entre la partida del Maiet, el Pladencot i la Vidiella.

El tros de Mi. Parada per sobre de la carretera, al Pladencot. El nom tal vegada sigui una deformació de Mir, que és el cognom de dues famílies que vivien a Capafonts l'any 1326.

El Rieral. Parada a la partida de les Illes, a tocar del riu d'en Seguer. L'aigua del 1994 la feu desaparèixer.

El Robinat. Parada al costat de la Plana del Llarg, a tocar del riu d'en Seguer. Se l'emportà l'aiguat del 1994.

Pena Roja. Tros de terra molt extens, que comprèn la part superior d'aquesta part dels Montllats, i una llenca al peu de la punta més propera al poble.

Els Morterets. Als Montllats, prop de Pena Roja. Agafa el nom de la font que hi ha a la part superior del barranc del mateix nom, i que és formada per tres petites concavitats, anomenades morterets.

El bosc del Moragues. Bocí de terra a llevant dels Montllats, tocant al terme de Mont-ral.

La parada Crua. Als Montllats, a tocar de la Beurada. El nom fa referència a l'escassa fertilitat del terreny.

Serret del Perdigó. Al sud de la parada Crua.

El cingle del Roquero. La part més alta entre el barranc de la cova de les Gralles i el de la Pixera.

El Colomer. Va des dels cingles de damunt de la Foradada fins prop de l'Escudelleteta. El nom fa al·lusió a una cinglera enlairada i individualitzada al Montllat del Batistó.

El tossal del Tomàs. Als Montllats, al nord de la Font Nova i tocant a les Culles.

Canal de pedra tosca a les Sortasses.

El tossal del Xanda. Damunt de la Font Nova i al costat del camí de Reus.

El comellar del Ferré. Als Montllats, més amunt de la Beurada, prop de la Plana del Llaurador.

La plana del Llaurador. És un punt de referència dins el conjunt dels Montllats. Situada a llevant, a tocar de la divisòria amb el terme de Mont-ral. En documents antics apareix aquest cognom a Capafonts: un tal Joan Llaurador n'era el batlle l'any 1497.

EL SUD-OEST

Les terres de conreu, i per tant les partides, es concentren en les terrasses immediates al riu de l'Horta, en els terrenys que baixen des del Coll, i en el Toll. Algunes són en els termes de Vilaplana-la Mussara o la Febró (mapa 2).

a) Partides

Les Sortasses. Petits horts en lloc molt pendent, a la dreta del riu enfront del paratge de les Tosques.

Les Tosques. Aigües avall de la font de la Llòdriga. Hi havia algunes parades de regadiu envoltades pel bosc de ribera. El nom ve del tipus de roca, la tosca o travertí, que ha anat formant l'aigua en aquell paratge.

El bosc de la Vila. Al peu de la Moleta, entre les Tosques i el Grau. Fou de propietat comunal fins l'any 1859, quan fou subhastat en compliment de la llei de desamortització i venut per 32.000 rals.

El camí de Reus. Partida a tocar de l'antic camí. També se'n diu de l'últim tram, abans d'arribar al Grau.

El Toll. Partida força extensa a migdia del poble. Agafa el nom de la font i el barranc que hi passa.

Damunt la Vila. Partida a ponent del poble, gairebé tota cultivada, amb parades de regadiu i de secà.

El Picorandan. Al peu de la roca, mirant cap a llevant. Antigues parades i bosc.

El Coll. Al Coll de Capafonts, majoritàriament al vessant de la Febró.

Serra Plana. Situada a ponent del Picorandan. Formada per tres depressions situades prop del miler de metres. Les terres fèrtils del fons eren cultivades, i també les de la part nord, sobretot a la solana.

El Calderó. Racó a la part superior del barranc d'en Fort.

Llenguaeixuta. A la part del barranc del mateix nom, des de la Ninota fins les immediacions de la Creu Trencada.

La Moleta. La part més alterosa a migdia del poble, entre els barrancs d'en Fort, el de la Llódrega i el Bosc de la Vila. Coberta de bosc esclarissat.

El Montllat de la Tina. Partida individualitzada dins el conjunt dels Montllats, al sud de la Creu Trencada.

b) Trossos de terra

El clot del Perelló. Terra de cultiu als Montllats, entre la Creu Trencada i el tossal del Xanda.

El pla de l'Olari. Als Montllats, prop de la Creu Trencada i del Montllat de la Tina.

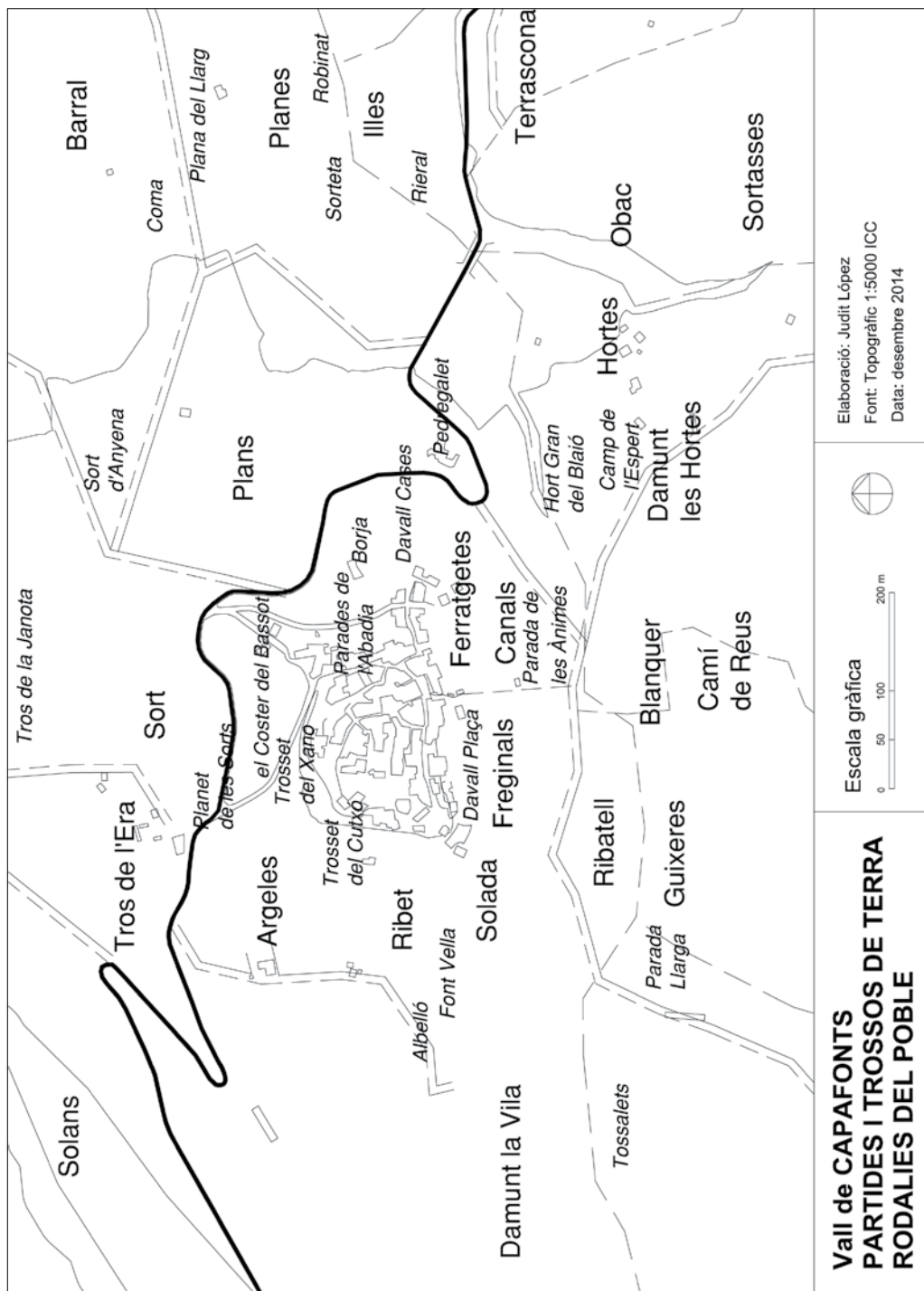
El Pla del Gaietà. Prop de la Creu Trencada, al costat del camí que ve de Serra Plana.

El Comellar del Pepó. Va des de les proximitats de la Creu Trencada fins el barranc del Fort. Hi passa el camí de Reus.

Clot del Nan. O del Picamill. A la part alta del barranc de Llenguaeixuta, més amunt de la Roca Tallada.

Els Timonals. A la part alta i a la dreta del camí de Reus, abans d'arribar al Grau.

El cingle del Marino. Cinglera individualitzada que forma part de la Moleta, al nord.

Mapa 3. Partides i trossos de terra a la vall de Capafonts. Rodalies del poble.

El Pujol. Regadius a la font del Pujol, entre les partides del Coll, el Picorandan, Damunt la Vila i les immediacions de la carretera.

Cantacorbs. A la carena, per sobre dels Solans i mirant cap els Rancs. Nom molt expressiu per designar un terreny on sobresurten unes agulles de roca.

La Coca. Parada d'uns cent metres de llarg per sis d'ample, a la partida del Coll.

EL NORD-OEST

Terreny trencat, amb comellars i barrancs on se situaven les terres cultivades, de secà i regadiu (mapa 1).

a) Partides

Els Rancs. Comellars a la part superior del barranc del mateix nom. Al tram inferior hi hagué alguns regadius, convertits actualment en cultius herbacis.

La Mistera. Terres situades a les immediacions del mas del mateix nom, fins la part final del barranc del racó de la Barra. La Mistera és l'apel·latiu de la que en fou la propietària.

El racó de la Barra. Al barranc que baixa des de l'ermita de Sant Roc fins les immediacions de la Mistera, a la font del Nan. Majoritàriament hi havia castanyers.

Les Abelleres. La partida és al peu de l'ermita de l'Abellera, d'aquí el nom. El bosc avança desplaçant els cultius de castanyers, que eren els dominants i que pràcticament han desaparegut.

Els Rebollans. També es diu en singular, *el Rebollar*. Partida extensa, com l'anterior. Va des de les Abelleres, sota dels cingles dels Pics fins el barranc del mateix nom i l'Aragonesa a l'Est. El nom al·ludeix a l'abundància de roures rebolls. Hi havia forces cultius: de secà als vessants i regadius a les immediacions del barranc, aprofitant l'aigua que hi baixa sempre, i la d'alguna font.

El mas del Conselo. A la part inferior del barranc dels Rancs, arriba fins el dels Rebollans.

Les Aragoneses. També s'anomena *l'Aragonesa*, en singular. Engloba les terres situades a banda i banda del barranc del mateix nom.

El pla de les Freixes. Al damunt i a ponent de l'Aragonesa. El nom al·ludeix a la presència d'aquests arbres.

Les Marfanyes. A la capçalera de l'Aragonesa, on conflueixen el barranc d'aquest nom i el del coll del Bassot. És un lloc amagat, feréstec.

Els Costers. No és estrictament una partida, es tracta dels terrenys en fort pendent que van des de la part superior de les serres del nord fins els

En aquesta foto del 1957 es pot veure com les partides de llevant –les parades de l’Abadía, la Borja del Mano, Davall Cases– i les de ponent –Damunt la Vila, Picorandà– eren cultivades totalment.

barrancs de l’Aragonesa, de l’Abellera, dels Teixos, etc. En aquest llarg espai s’individualitzen trossos que es coneixen amb el nom del propietari: *coster del Pocurull, del Fumat*, etc.

Els costers Drets. Al’esquerra del barranc de les Marfanyes, per sota del pla de la Roqueta. Tal vegada sigui la part més feréstega de la vall.

El Pagès. En sentit estricte és el nom d’una partida de la part alta de la serra, per sobre del miler de metres, on hi havia el desaparegut mas d’en Pagès. Els límits són imprecisos, van des de les Marfanyes fins el barranc de Torners, en el bosc de Poblet, la roca del Grínjol a ponent i els Plans del Diner al a llevant. A Capafonts, per extensió s’anomena com *Plans del Pagès* tot aquest altiplà, amb diverses partides, que tal vegada haurien d’anar com trossos de terra, perquè cadascun d’ells és d’un sol propietari.

Els plans del Diner al. A la part central del Pagès. Els antics cultius han estat substituïts pel bosc, que ho cobreix tot.

Els plans del Pere Ros. A tocar dels plans del Diner al, cap a l’Est. Igualment, els camps de sembradura han estat ocupats pel bosc en abandonar-se fa algunes dècades.

El mas del Gravat. A llevant dels plans del Pere Ros. Es conserva en perfecte estat, juntament amb l'era, malgrat que els conreus foren abandonats cap a la meitat del segle passat.

El pla de la Roqueta. També es pot dir *del Roqueta*. És com una prolongació dels plans del Pagès en direcció sud, cap a la vall. A Prades el coneixen com *pla del Quano*.

Les Fontetes. És la part superior del barranc del mateix nom. La font que dóna nom a la partida actualment té una sola canella, però fins ara fa mig segle l'aigua brollava per diferents punts, al costat del camí, d'aquí el nom. Terra d'alzines i castanyers, i algun petit hort ja desaparegut en el fons del barranc.

El barranc de l'Abellera. En documents antics s'esmenta com *Barranc de la Bellera*. El nom es pot referir a la presència de moltes abelles, o més probablement de la planta del mateix nom, una orquidàcia. És la continuació del barranc de les Fontetes, on els pendents se suavitzen força. Al racó que fa el corrent d'aigua, al peu del coster, hi havia una font, una bassa i algunes parades de regadiu. Tot desaparegué amb l'aiguat del 1994.

Les Ferradures. És el tram següent del barranc de l'Abellera, a la part central, on la vall s'eixampla. Estava molt aprofitada, amb conreus de castanyers, avellaners o de tipus herbaci a la part immediata al corrent d'aigua, i en els pendents dels vessants. La mina de barita fou la darrera que funcionà al poble. El nom procedeix d'uns gravats a les roques de saldó al costat del barranc, aigües amunt del mas del Dinerall.

La Riera. També es pot emprar en plural, *les Rieres*, per designar les terres situades a banda i banda de la llera, que té força amplada.

Les cuetes Llargues. També es pot dir *covetes Llargues*, fent referència a les diverses coves o balmes que es troben en aquest indret. Sota dels picons del Cerdà i del Tripetes, fins les Ferradures pel nord, la Riera per ponent i les costes d'en Guàrdia pel sud. Una part important es dedicada a cultius de secà i regadiu.

Les costes d'en Guàrdia. Al damunt del Barral i del Cubilàs, sota del picó del Tripetes. A la part baixa es cultivaven oliveres fins que la glaçada del 1956 matà tots els arbres.

b) Trossos de terra

El mas del Ferris. A la part superior del comellar de la Mistera.

El picó del Dinerall. Entre el barranc de les Ferradures i el de l'Aragonesa. En el conjunt dels picons, és el primer que es troba, de ponent a llevant.

El mas del Dinerall. En situació estratègica, al camí de l'Esplugu, dominant les Ferradures i un panorama molt extens.

El picó del Cerdà. A llevant de les Ferradures i al sud del coll de Mont-ral.

El picó del Tripetes. O del Mitxo. Al damunt de les Costes d'en Guàrdia.

La vall de Capafonts.

ELS VOLTANTS DEL POBLE

És la part on es concentrava –i encara es concentra– la major part de l'activitat agrària de Capafonts, on la terra és molt dividida en partides i trossos individualitzats, alguns de petites dimensions (mapa 3).

a) Partides

Els Solans. Des dels roquissers de Cantacorbs fins el coll de l'Abellera. Travessats per la carretera del Coll, són les terres orientades a migdia.

L'Argela. També es pot dir *les Argeles*. Al lloc on ara hi ha el poliesportiu, limita amb la carretera, Damunt la Vila, el Ribet i el poble. Segons Coromines, el nom pot derivar de l'àrab *gir* –calç–, amb el derivat *algir*, convertit en *argil* i en el nom actual. Són parades de cultius, alguns abandonats.

Les Sorts. Limitada per la carretera, va des del cementiri en direcció Est fins el camí de Barrulles. Hi passa el camí de Mercaders. Hi ha cultius d'avellaners majoritàriament.

Les Ferratgetes. La partida va, d'est a oest, des de les Canals fins al camí del Ribatell, pel sud fins a les Ànimes, i pel nord fins a les cases del poble. És parcialment edificada.

Les Canals. Partida que va des del tram final del camí de la Barceloneta i les Ferratgetes fins el Ribatell. Antics cultius, pràcticament abandonats

Els Freginals. Partida que va des del camí del Ribatell fins la Solada, sota del Davall Plaça. Un freginal era un prat situat prop d'una casa o d'una era destinat a sembrar-hi farratge. També és un camp de plantes farratgeres.

La Solada. Partida que va des del Davall Plaça i els Freginals fins el camí de la font vella. Hi ha cultius d'avellaners.

El tros de l'Era. Partida on es troba el cementiri i la terra immediata, entre el camí del coll de l'Abellera i el de la Riera. Probablement l'era a què fa referència el nom no sigui l'actual, atès que aquesta es feu quan arribà la primera màquina de batre en els anys quaranta del passat segle. Com a cas original, en llenguatge vulgar, el nom de la partida s'utilitza com un sinònim d'una de les parts, el cementiri: "Ha mort 'fulano': l'han portat al tros de l'Era".

Els Plans. A l'Est de les Sorts, forma part de l'extensió més gran de terres de conreu situades a llevant del poble, de secà i totalment aprofitades. El nom es refereix a la topografia regular del terreny.

El Barral. També es diu en plural, *els Barrals*. Se situa entre el camí vell de Mont-ral, el riu del Barral, la sort d'Anyena i el Pont Vell. Hi ha secans i regadius.

La sort d'Anyena. Entre el camí de l'ermita i el de Mont-ral, limitant amb el Barral per l'Est.

Les Planes. Conreus de regadiu situats, per la banda de migdia, entre el tram de riu que va des del pont de la carretera fins el Pont Vell i el Barral pel nord. El nom al·ludeix a la topografia del terreny.

L'Obac. Es coneix també com *l'Obac del Ferrer*. Entre el camí de la Foradada i el riu de l'Horta. Actualment, una part és plantada de vinya.

Les Hortes. Regadius situats entre les Tosques i el pont de la carretera, a l'esquerra del riu de l'Horta.

Damunt les Hortes. Partida de regadiu entre l'Horta i el camí de la Llódriga.

El Blanquer. A la primera part del camí de Reus, al sud del Ribatell. El nom pot derivar de la coloració del terreny. Parades amb cultius de secà, bàsicament ametllers.

Les Guixeres. Terreny en pendent situat a tocar de les parades de la dreta del Ribatell. Comença a les immediacions del Blanquer i arriba fins prop de la font de les Guixeres, ja en el Toll. El nom fa referència a l'abundància de mineral de guix. Terreny pobre, amb bosc.

El Ribatell. Conreus situats a banda i banda del barranc del mateix nom, que és el tram final del barranc del Toll.

El Ribet. Terres de conreu situades a ponent del poble, entre les Argeles, Damunt la Vila i el Ribatell. El nom és el del barranquet que la travessa.

b) Trossos de terra

L'Albelló. Tros damunt de la Font Vella, per on hi passava l'albelló que baixava des de la font del Joan Pu.

La font Vella. Tros de terra on se situava la font del poble, abans de fer-se la de la plaça.

El planet de les Sorts. Davant del cementiri. Ara és ocupat per la carretera.

El trosset del Xano. Parades situades sota del transformador, fins l'era de l'Anton Cerdà.

El trosset del Cutxó. Parades situades sota del camí de la Magina.

El coster del Bassot. Parades limitades pel carrer d'accés a l'Era del Rector, la carretera i el carrer Barrulles. El nom procedeix de l'existència d'un bassot, desaparegut quan s'instal·là l'aigua al poble, on abeurava el bestiar.

Les parades de l'Abadia. Sota del poble. L'avinguda Pau Casals les parteix.

La Borja. Parades situades a llevant del poble, entre les parades de l'Abadia i la carretera. En algun temps hi degué haver alguna barraca de pedra seca –borja–, que donà nom a aquestes parades, conegudes també com *la Borja del Mano*.

Davall Cases. Tros de terra al final del camí de la Barceloneta, a l'esquerra i fins a la carretera.

La parada de les Ànimes. També es pot dir *el tros de les Ànimes*. Al camí del Ribatell, sota de les Ferratgetes. És una de les finques de propietat comunal que l'Ajuntament hagué se subhastat l'any 1859, per la llei Madoz. La venda es feu per 2.000 rals.

El Pedregalet. O els Pedregalets. Tros de terra tocant a la carretera, entre els Plans i la plana del Ros, al costat del camí del riu d'en Seguer. Des de fa anys hi ha un edifici inacabat.

Davall Plaça. Es refereix a la plaça Vella, el Perxo actual. Les antigues parades han estat urbanitzades.

El tros de la Janota. També es diu el tros del Janot. Bocins de terra a les Sorts, prop del límit del terme, en direcció al Bec de la Gallina.

La Coma. Fa referència a la topografia del terreny. Significa depressió planera, o bé un terreny fèrtil de poc pendent. Aquest mot és molt freqüent en les zones de muntanya dels Països Catalans, bé amb la forma indicada, o bé amb afegits diversos. A Capafonts s'utilitza molt el derivat *comellar* –conjunt de comes–, que s'ajusta bé al significat en qüestió. Aquest tros de terra en concret, situat a tocar del Barral i del camí de Mont-ral, respon a les característiques esmentades, per tal com ocupa un lloc baix agafant com a punt de referència la Paret Nova, situada a tocar i que és un indret que fou habitat des de molt abans de què existís el poble.

La plana del Llarg. És un tros de terra de grans dimensions a les Planes.

La Sorteta. Tros de terra a les Planes, a tocar del riu d'en Seguer.

L'hort Gran del Blaió. A les Hortes, a tocar del Ribatell.

El camp de l'Espert. A la partida Damunt les Hortes tocant al camí de la Llódriga.

La parada Llarga. Al Toll, a l'esquerra del barranc.

Els Tossalets. Bocins de terra entre el Toll i Damunt la Vila.

N'hi ha d'altres, la localització dels quals no s'ha pogut esbrinar amb seguretat. Heus aquí el llistat:

El Clotet de Nadal. Sota del Pladencot. També el cognom Nadal és el d'un cap de casa de Capafonts l'any 1497.

El Fossar. Comellar que es conreava, prop del Puig Pelat.

El comellar del Casalot. Prop del Colomer.

Les Arnetes. En la part solana del Toll. En aquesta partida també consten *el Clos* i *la parada del Diumenge*.

El Ràfol. Al Damunt la Vila.

Els Clots. Parades de regadiu i secà a les Planes.

Són topònims que foren d'ús comú i que amb el temps i l'abandó han caigut en l'oblit. Així ha passat també amb d'altres en temps encara més antics, com *el Bassal*, *el Cap del Pla*, *els Vilars* i alguns més que recull l'Albert Manent en el treball esmentat. Molts dels que figuren en el present estudi també seran història en un futur no massa llunyà.

Per saber-ne més:

MANENT, Albert (1981): "Els noms de lloc del terme i del poble de Capafonts", *Treballs de la Secció de Filologia i Història Literària*, vol. II, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Diputació Provincial de Tarragona, Tarragona, pàg. 9-67.

AMIGÓ, Ramon (1985): *Noms de lloc i de persona del terme de Prades*, Associació d'Estudis Reusencs i Ajuntament de Prades, Reus-Prades.

